

ter o potrebi naše organizacije" je referentinja krasno razvila idejo naše organizacije. V jedrnatih besedah je navdušila vse za to sveto stvar. Priznati je bilo treba po njenih izvajanjih nujno potrebo, da se učiteljice dvignejo in pobrigajo za svoje pravice, ker ako si same ne pomagajo, jim tudi drugi ne morejo. Omenjala je, da so učiteljice nekaka suha veja v okrajnih učiteljskih društvih; bile bi tedaj v specialno svojem društvu bolj podjetne in delavne. Poudarjala je, da nima nameravana ustanovitev društva namena, cepiti moči, razdirati že obstoječih učiteljskih društev; ne razdirati, temveč podpirati tem izdatneje kot sedaj. Zato naj bi bila slehrna učiteljica članica okrajnega in deželnega učiteljskega društva, potem šele članica te ženske zveze. Razne predsodke nekaterih, bi li bilo društvo na svojem mestu ali ne, bo li morda liberalno ali klerikalno, je poročevalka pobila najodločneje, opozorivša na oni § 30. društvenih pravil, ki izključuje žensko iz političnih društev. Društvo tedaj nima biti politični strankar in ne separatist. Pač pa bi mu bil namen, poleg posebnih stanovskih, zastopati obče ženske interese. Dalje je važna točka programa nadaljna izobrazba učiteljice potom sestankov, referatov in predavanj. Živahne debate, ki je sledila referatu, so se udeležile tovarišice Pavšič, Jerman, Komel, Živec in druge. — Ker se je pogrešalo več učiteljic, ki je bilo nanje računati, se nič konkretnega ni sklenilo, temveč se vsa stvar odloži. V kratkem se priredi nov sestanek, ki se o njem tovarišice pravčasno obveste v stanovskem listu. — Prvi korak pa je storjen, le pogumno dalje po poti napredka. — Taki prijateljski sestanki niso škodljivi, čeprav se nič na njih konkretnega na sklene, koristijo pa vendar v svrhu spoznanja in navduševanja ter menjavanja in enačenja različnih mnenj. Tudi učiteljica stopi na pozorišče, ven iz šole, med ljudstvo, med narodno ženstvo! Tudi učiteljica je narodna vzgojevalka, to nalogo pa ne more vršiti izključno le v šoli, temveč zunaj nje. Taki stanovski sestanki so velepomembni. Še tedaj, drage tovarišice, priredimo enakih sestankov! Na svidenje v kratkem še v obilnejšem številu!

M. P.

Novo šolsko poslopje bodo gradili v Rudniku pod Ljubljano. To je skrajni čas.

Že zopet protekelja kali? Zadnji čas sem vedno pogledala v „Tovarišu“ najprej učiteljska imenovanja. Baš me je zanimalo, kdo bo imenovan za Št. Vid. Pravili so mi namreč, kako močne rivalinje si stoje nasproti. Ta ima protekcijo pri krajnem, ona pri okrajnem, tretja zopet pri deželnem šolskem svetu. — Sicer pri najboljši volji ne vem, koliko kompetentk je bilo, le toliko mi je znano, da je bila med njimi ena, ki praznuje letos desetletnico. Vrhutega gre o njej glas po deželi, da je delavna itd. Toda, prijateljica v Kristusu, rečem ti, kaj ti pomagajo take vrline, ako imaš tako kardinalno napako, da si bila pri izbiranju očeta toli neprevidna, da si nisi izbrala kakega „papa“, ki bi bil najmanj svetnik, pa bodisiže kakršenkoli! — Ali je pa morda tudi Št. Vid taka „moderna“ šola, kjer potrebujejo samih mladi učnih oseb? Učiteljica z desetletno prakso sodi itak že med staro šaro. Ako je bila že tako dolgo na kmetih, pa naj še sodnemu dnevu trobi ravnotam! — „Vitez Kaltenegger na zatoženi klopi“ smo čitali, Baeblerjevo „Poslano“ tudi. — Kakor se vidi, ne pomaga že nič več na tem božjem svetu. Zato smo sklenile, da pristopimo kar in corpore „Slomškovi zvezi“ ter poizkusimo tam svojo srečo. Vabila smo dobile te dni kot nalašč. Zborovanja se udeležimo sigurno. Saj pojdemo v istem redu od zborovanja kot nekdanj, tako lepo separirano: moški skupaj, ženske skupaj po dva in dva, da ne bo kakega pohujšanja, ali ne?

T.

V Koritnici so sklenili ustanoviti novo enorazrednico.

Mariiborsko učiteljskišče. V „Domovini“ čitamo: Nemški listi jadikujejo in vpijejo zaradi razpisa profesorskega mesta na učiteljskišču v Mariboru. Odkrito jim povemo, da nas Slovence, katerim je mariiborsko učiteljskišče v prvi vrsti namenjeno, nikakor ni zadovoljil način razpisa dotičnega profesorskega mesta na tem zavodu. Nemeec sploh ne sodi na ta zavod, ker ne more izpolnjevati naloge, ki mu jo stavijo razmere in potrebe mariiborskega učiteljskišča. Vprašamo, kdo je hodil namesto doseđanjih nemških profesorjev na vadnico k nastopom kandidatov, če se je predmet obravnaval v slovenskem jeziku? Vprašamo ravnateljstvo, kako ravnajo nemški profesorji s slovenskimi dijaki? Zakaj bo v prihodnjem letu v IV. letniku samo sedem Slovencev, dočim jih

je bilo v I. letniku pred tremi leti nad 30, in zakaj bo nad 20 Nemcev, ki jih v I. letniku ni bilo niti 30? Vprašamo ravnateljstvo, kako se je vedel nemški profesor Ibler pri izpitu za usposobljenost na meščanskih šolah meščanske učiteljice Westner? Vprašamo ravnateljstvo, kako je žalil nemški profesor Ibler narodni čut slovenskih dijakov in učiteljev z nekim vsenemškim zemljevidom v šoli? Stvar še ni rešena. Slovenskega profesorja bi prestavili v Bukovino, ne pa v Gradec, ako bi le polovico toliko zakrivil. — Vse to naj tudi nemški časopisi objektivno preiščejo in pridejo do spoznanja, če imajo le še malo pojma, kaj je pravičnost, da trdi in zagrizeni Nemeec ne sodi na mariiborsko učiteljskišče, ki je bilo ustanovljeno v prvi vrsti za Slovence. To naj upoštevajo tudi naši poslanci. — Če ne bo to zadostovalo, govorili bomo bolj razločno.

Razgled po šolskem svetu.

— **Kongres za šolsko higijeno.** V Londonu se je vršil od 5. da 10. t. m. kongres za šolsko higijeno. Zastopane so na tem kongresu vse države po profesorjih, učiteljih, zdravnikih in pedagogih. Posvetovanja so se vršila v osmih oddelkih. Upajmo, da bo ta kongres res plodonosen za učečo se mladino, da se pametno in zdravju primerno uredi pouk in da se stalno nastavi na vsaki šoli zdravnik, ki bi se pečal posebno z očmi in z zobmi učencev. — Slovensko učiteljstvo je zastopal tovariš L. Jelenc.

— **Zahteve tirolskih učiteljev.** Učiteljski shod v Bolcanu je sklenil protest proti temu, da se učitelji še vedno silijo opravljati mežnarsko službo ter morajo šestokrat za cerkev s pušico beračiti od hiše do hiše.

— **Veliko volilo Češki Šolski Matci** je ostavil dr. Karol Rudolf, notar v Upici na Češkem. Pokojnik je postavil Češko Šolsko Matico universalnim dedičem svojega imetja, ki znaša 120.000 K.

— **Madjarska justica.** Okrajni predsednik v Miavi na Ogrskem je obsodil tri slovaške učitelje na 15 dni zapora in 200 kron globe, ker so v šolah razobesili zastave v hrvaških barvah. Obtoženi učitelji so se pritožili pri podžupanu, češ, da so te zastave bile hrvaške. Podžupan je pritožbo odbil in potrdil obsodbo z motivacijo, da imajo v Ogrski samo Hrvatje pravico rabiti svojo zastavo. Učitelji so rekurirali na ministrstvo za notranje stvari.

— **Družba sv. Cirila in Metoda za Istro** je imela v prvem polletju 1907, od prodaje vžigalic 9012:54 K dohodka, povprečno 50 K na dan!

— **Šole za matere.** Na Francoskem obstoje „šole za roditelje“ (Ecole des Parents, na Angleškem „roditeljske vzgojevalne družbe“ Parents Educational Association). Namen teh šol je usposobiti matere za izvrševanje najplemenitejšega, pa obenem najtežjega poklica žene — za odgojo otrok. Nedavno je bila osnovana podobna šola v Budimpešti. Povod temu je dalo delovanje ženskega deželnega društva za javno zdravstvo. Na tej šoli predavajo strokovnjaki o materinski higijeni, o gojenju otrok, o dojenju, o umetnem hranenju, o črevesnih boleznih dojenčkov ter o obrambi otrok pred kužnimi boleznimi. Tem predavanjem o higijeni bodo sledila predavanja o pravi duševni vzgoji.

— **Novo rusko vseučilišče.** V Saratovu ustanove novo vseučilišče, ki bo imelo pet fakultet.

— **Žensko gimnazijo,** in sicer letos prvi razred, otvorijo jeseni v Cačku na Srbskem.

— **Dijaški kongres.** V Moskvi je bil otvorjen dijaški kongres, na katerem je bilo sklenjeno, osnovati vsorusko akademično zvezo s sedežem v Petrogradu in podružnicami v drugih mestih. Sprejeta je bila tudi resolucija, v kateri se pozivljajo dijaška društva, da se bore za dvžavljansko svobodo.

— **Preosnova vojne šole.** V vojnem ministrstvu so pričele v četrtek konference zaradi preosnove vojnih šol. Za podlago služi elaborat načelnika generalnega štaba Conrada pl. Hötendorffa. Predlaga se, da se vojna šola zopet povrne bivši nalogi, da bo specialna šola za generalni štab, dočim je danes tudi glavna šola za topništvo in tehniške čete. Te dve kategoriji je treba izločiti, a trajanja naukom podaljšati od 2 na 3. leta.